

Kitap İnceleme Yazısı

– Ali R.MALKOÇ · 19 Nisan 2018

KİTAP İNCELEME YAZISI

Kitap adı : Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası

Yazar Adı : Prof. Dr. Mustafa Akdağ

Yayıncı : YKY Yapı Kredi Yayınları

Baskı : 3. Baskı, şubat 2017, 511 sayfa

Bu kitaptan sonra sırasıyla; Türkiye’de çağdaşlaşma (Niyazi Berkes), Türkiye’nin yakın tarihi (İlber Ortaylı), Türk Siyasi Tarihi (Kemal H. Karpat), Atatürk ve aydınlanma (Kemal Arı), Değişen dünyada sosyoloji (Veysel Bozkurt), Sosyoloji Notları (Cemil Meriç) Tek tanrılı dinlerde barış ve şiddet ikilemi (Kadir Albayrak), Sahabe dönemi iktidar kavgası (Ahmet Akbulut), 20. Yüzyıl Tarihi (Fahir Armaoğlu) Kitaplarını da okuyabilirsiniz, tarihten ibret ve ders çıkarma ve geleceği planlayabilmek için olağanüstü performans gösterebilirsiniz.

Osmanlı Devleti’ni, tarihsel dönemlere ayırdığımızda karşımıza;

1.Kuruluş devri: (1299 - 1453)

2.Yükselme devri:(1453 - 1579)

3.Duraklama devri:(1579 - 1683)

4.Gerileme devri:(1699 - 1792)

5.Dağılma ve yıkılış devri:(1792 - 1918)

Şeklinde bir tablo çıkıyor.

İstanbul’un fethinden yaklaşık 100 yıl sonra, duraklama devrine girildiğini gözlemliyoruz.

Demek ki, başarı ve güç bir rahatlık, rehabet dönemini ateşlemiş gibi görülüyor.

İşte bu kitap, bu dönemde, Celali isyanları ve devamında gelen diğer güçten düşürücü ayrılıkları, nedenlerini ve sonuçlarını irdeliyor.

Nereden, nasıl, niçin düştüğümüzü bugün iyi tahlil edebilirsek, 100 yılda bir tarihin aynı içerikte tekrar etmesini önlemiş oluruz.

Ekonomik, idari ve toplumsal yapının zayıflaması, Celalî isyanlarına zemin hazırlamıştır.

BU çeteleşme yönetimin baş belası olmuştur. Anadolu’da, “celallenmek” deyimini de buradan gelmektedir.

Ticaret kervan yollarının başka yöne kayması ve fetihlerden gelen ganimetlerin kesilmesiyle, duraklama dönemine girilmiştir.

Devlet zorda kalınca vergi yükünü artırmış, üretmeyen ve vergi ödeyemeyen halk da zorunlu olarak başka yerlere göç etmiştir.

Bu ekonomik, siyasi, idari daralmanın sorumlusu yönetimin acziyeti ve öngörüsüzlüğüdür, isyan edenler başkaldıranlar da toplumu kaosa sürüklediklerinden suçludurlar elbette.

Bizlere genelde dizi film, roman ve diğer anlatımlarda geçmiş dönemlerin, başarıları, fetihleri, kazanımları, hamle yaptığı ve insaniyet yönü aktarılır. Coşku ve heyecan için bunlar elbette gerekli. Oysa ki, tarihten ders çıkarabilmemiz için, aksayan yönlerini de bilmemiz gerekiyor.

Yani ayın, bizim göremediğimiz bir de karanlık yüzü her zaman var.

16. yüzyılda, Osmanlı devletinde, ortaya çıkan toplumsal sorunları, kısaca listelersek; Faiz, tefecilik, baskıcı eğitim anlayışı, tahıl kıtlığı, yağmalama, fuhuş, yönetim zafiyeti, finans sıkıntısı, finans yönetimi, şehzadelerin taht kavgası, mezhep ayrımcılığı, kavmiyetçilik, kayırmacılık, yetkiyi kötüye kullanma, çıkarıcılık, rüşvet, çeteleşme, ağır vergi yükü, işsizlik ve zorunlu göçler...

Büyük dağın ziyaretçisi de çok olur, dumanı da yükü de.

Dönemin düşünce, idari, siyasi, bilimsel bakış açılarını göz ardı ettiğimizden, kazanımlarımızı da kaybetmeye başladık. Finans ve yönetimi çok ciddi, riskli ve devletin sorumluluğunda olmalıdır. İngilizlerin ülkemizde Osmanlı Bankası adında bir banka kurması ilginç bir ihmalkârlık örneğidir.

Siyasal bilimler, politik kavgaya indirildiğinde, milletin, halkın malı olmaktan çıkıyor ve ayrıştırıcı baş unsur haline dönüşüyor.

Günümüzde bu tür eserlerden toplumsal ve bireysel fayda adına nasıl bir ders çıkarmamız gerekiyor? Politik söylemlerle, yaşamımıza rota çizmemeliyiz. Çünkü kısır bir ikbal uğruna söylenmiş ve geçerlilik tarihi belli olmayan bir yargıdır, kanıdır, irade beyanıdır.

Bir gün sonra geri alınabileceği gibi, bir yıl sonra da ters köşeye yatabilirsiniz.

Bilim insanlarının gözlem, tahlil, sentez ve önerileri daha az yanıltıcıdır.

Bilim insanlarını, "solcu, dinci, ırkçı, komünist, dinsiz" diye kategorize edenleri dikkate almayınız. Gerçek bir bilim insanı ise, siyasi görüş ve inancıyla sosyal fayda üretmez.

Bilim insanı, "Dün dündür, bugün bugündür" diye hata, günah, yanılğı ve kurnazlığına karşı, karşısındakini aptal yerine koyan slogan üretmez. "Yanıldım, yeni verilere ulaştım, önceki bulgu ve teorilerimden vaz geçiyorum, yenisi ortaya çıkıncaya kadar, en doğrusu bu" diye gönülleri ve vicdanları rahatlatan söylemler geliştirirler.

Bilimi ve diğer zorunlu gelişmeleri 400 yıl önce ciddiye alsaydık bugün süper güçlere el, avuç, kucak açan durumda olmazdık.

Bilimi, dini ve çağı yanlış anlayıp uygulayanlar, haçlılar ve Moğollardan daha fazla zarar vermişlerdir, buldukları zaman ve zemine.

Okuyanlar, anlayanlar, anlatanlar, okumayı düşünenler, okuduğunu uygulayanlar, vicdanı ve aklını merkeze alanlar; aldansa da aldatmayı düşünmeyen bir topluluk olacaktı her zaman.

19.04.2018

Ali Rıza Malkoç

#armozdeyis